

# DİİYABETİK AYAK İNFEKSİYONLARINDA EVDE BAKIM HİZMETİ

---

Doç. Dr. S. Serap Çifçili

*Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı*

*Türkiye Aile Hekimliği Uzmanları Derneği*

*Evde Bakım Derneği*

UDAİS, 2016

# Hizmet Tanımı

Evde bakım,

*birey ve ailelere **buldukları ortamda,***

*terminal hastalıkları da kapsayan hastalık ve yetersizliğin etkilerini azaltarak,*

***bağımsızlık** düzeyini artırma,*

***sağlığı sürdürme** ya da **geliştirme** amacıyla sunulan **kapsamlı ve sürekli** sağlık bakım hizmetidir.*

# Hizmetin Kapsamı ve Tipleri

## Evde sağlık hizmetleri

- Koruyucu sağlık hizmetleri, tedavi ve bakım hizmetlerini kapsar.
- Evde sağlık hizmetleri, **yüksek teknoloji gerektiren** evde bakım, pediatrik bakım, psikiyatrik mental bakım ve hospis bakım gibi **özelleşmiş** evde bakım hizmetlerini de içerir.

## Evde sosyal-destek hizmetleri

- Kişisel bakım
- Gıda ve beslenme
- Ev işlerine yardım, ev düzenini yenileme
- Sosyal destek sağlama: alışverişe yardım, randevularına götürülmesi, faturalarının ödenmesi, sosyal etkinliklere ve arkadaş ziyaretlerine götürülmesi vb...

# Koordinasyon

- Toplum Sağlığı Hizmetleri Őube M¼d¼rl¼ę¼ne bağlı “Koordinasyon Merkezi”
- Hizmetin y¼netimi, birimler arasındaki iletiŐim ve koordinasyon
  - Evde sağlık hizmetlerine baŐvuruların alındığı 444 3 833 numaralı telefon hattı
  - Bir hekim "koordinasyon merkezi sorumlu hekimi" olarak g¼revlendirilir.
  - Koordinasyon merkezi ile evde sağlık hizmetleri komisyonu işbirliği içerisinde çalıŐır.

# Hizmet Birimleri

- 1.T Tipi Evde Sağlık Hizmet Birimleri: TSM'lere bağlı olarak kurulan birimlerdir. Evde sağlık hizmetini öncelikli olarak sunmakla görevlidir.
- 2.H Tipi Evde Sağlık Hizmet Birimleri: Türkiye Kamu Hastaneleri Kurumuna bağlı hastaneler bünyesinde kurulan birimlerdir. Öncelikli olarak uzman hekim konsültasyonu, fizyoterapi gibi T tipi birimler tarafından verilmesi mümkün olmayan hizmetlerin sunumuyla mükelleftir. Koordinasyon Merkezinin planlaması doğrultusunda T tipi birimleri destekler.
- 3.D Tipi Evde Sağlık Hizmet Birimleri: Türkiye Kamu Hastaneleri Kurumuna bağlı Ağız ve Diş Sağlığı Merkezleri

# Marmara Evde Sağlık Birimi

- 1115 aktif hasta (Nisan 20116)
- Yaklaşık %10 diyabet
- 2 Araç
- 1 Sekreter
- 1 Hemşire
- 2 asistan, bir öğretim üyesi
- 2 yatak (Dahiliye servisi içinde)

# Ofis



# Araç





# Araç



# Malzeme



# Ziyaret



# VERDİĞİMİZ HİZMETLER

Başvuru sonrası ilk değerlendirme  
Tedavilerin gözden geçirilmesi  
Tedavi planını düzenleme  
İleri tetkik ve girişim planlaması  
Konsültasyon  
(Görüntüleme vb, PEG açılması,  
yara debridmanı vb.)  
Takip planı oluşturma  
Takip ziyaretleri

Hizmet Çeşidi (Aylık)	Sayı
Hekim ziyareti	71
Hemşire ziyareti	102
Beslenme eğitimi	43
Sonda uygulaması	12
Yara pansumanı	20
Dişabet eğitimi	19
Kan alma	39

## EVDE SAĞLIK DAI'de nasıl devreye girer? Hastaneden devir

- Hasta taburcu ederken;
  - Evde Sağlık gereksinimi var mı? (hasta mobil mi?)
  - Bakım verici yeterli bakım sağlayabilir mi?
  - Kamu EVDE SAĞLIK için koordinasyon birimi'ne bildirim
- Taburculuk planlaması
  - Evde bakım planı oluşturulması
  - Hastaya bakım veren bireylerin plana dahil edilmesi
  - Pansuman sıklığı ve kullanılacak malzeme
  - Takip kriterleri
  - Hekim ve hemşire ziyareti sıklığı
  - Hastaneye sevk/yatış gerektirecek durumlar.

# Hasta ve Hasta Yakını Eğitimi

- Hastalık yönetimi için hasta ve hasta yakınlarının eğitimi
  - Beslenme
  - İlaç kullanımı
  - Egzersiz
  - Ayak bakımı
- Evde bakım partneri olarak hasta yakını
  - Hasta yakınının eğitimi ve desteklenmesi

# Diyabetik Ayak İnfeksiyonlarının Önlenmesi / Bakımın optimizasyonu

- Eve bağımlı diyabetik hastanın glisemik kontrolünün uygun şekilde sağlanması açısından aralıklı kontrolü / eğitimi
- HbA1C, Kolesterol, kreatinin, mikroalbumin kontrolü
- VKİ, Egzersiz, Sigara
- Evde Sağlık ekibi-Aile Sağlığı Merkezi işbirliği
- İlaçların raporlanması

# Yüksek Riskli Bireylerin Taranması

- Eve bağımlı diyabetik bireylerin taranması
- Yılda bir ayak muayenesi
- Nöropati kontrolü
- Ayak bakımı ve ayak bakı
- AH/ASE ev ziyareti?





# Ülsere Olmayan Patolojilerin Yönetimi

- Ayak muayanesi
- Tırnak bakımı
- Kallus kontrolü
- Cilt bakımı
- Ayak hijyeni
- Basıncın azaltılması
- Uygun çorap ve ayakkabı seçimi

# Ayak Muayenesi

<b>Cilt</b>	Cilt kuruluđu
	Çatlak, kesik, kıl kaybı
	Callus, hiperkeratoz
<b>Tırnak</b>	Tırnak Batmaları
	Onikomikoz
<b>Deformite</b>	Ayak deformiteleri
	Amputasyon varlığı
<b>Ayakkabı ve çoraplar</b>	
<b>Palpasyon</b>	Isı farkının kontrolü
	Nabızlar, ABI (el doppleri, eğitimi)
<b>Duyu ve refleks</b>	Monofilaman testi
	Bilek refleksi
<b>Eklem Hareket Açıklığı</b>	Hallux limitus, hallux rigidus

# DAİ Olan Bireyin Evde Bakımı

- Parenteral antibiyotik uygulama olasılığı yok
- Günlük yara pansumanı olanaksız ancak aralıklı pansuman mümkün
  - Yara örtüleri
  - Negatif basınçlı yara bakımı
  - Lokal Sürekli O<sub>2</sub> tedavisi

## Öneriler

- Birinci – ikinci –üçüncü basamak arasında entegrasyon sağlanması
- DAİ korunma kontrol listeleri oluşturup tüm birimlere (ASM; ve Evde Sağlık ekipleri) ulaştırılması
  - Afiş, el kartı
  - Hasta eğitim materyali

# Kaynaklar

- [www.tahud.org](http://www.tahud.org)
- [www.evdebakim.org](http://www.evdebakim.org)
- Evde bakım tanımı, kapsamı, temel kavramlar ve ülkemizde mevcut durum . [www.evdebakim.org](http://www.evdebakim.org)
- Alaa M, Tabatabaei M, Sanjari M, Peimani M, Mohajeri-Tehrani MR. Nurses' role in diabetic foot prevention and care; a review. Journal of Diabetes & Metabolic Disorders 2012; 11:24.
- Diyabetik ayak yarası ve infeksiyonunun tanısı, tedavisi ve önlenmesi: Ulusal uzlaşma raporu.  
<http://www.klimikdergisi.org/sayilar/98/buyuk/2-34.pdf>

Teşekkürler.....